

بازجهان

فرهنگی، هنر و رسانه
ویژه

گردشگری سینما؛ خیلی دور، خیلی نزدیک

گردشگری فیلم، ظرفیت مغفول مانده‌ای است که علاوه بر رونق اقتصاد فرهنگ، روایت صادقانه‌ای از ایران معاصر ارائه می‌دهد

۸ صفحه

کژتابی حقیقت، برای ندیدن مشتاقان مسیر مقاومت

سیاست مغرضانه رسانه‌های جهان برای حذف رویداد جهانی اربعین را واکاوی کردیم

۱۱

در ستایش با هم بودن

نگاهی به فیلم «در آغوش درخت» ساخته بابک خواجه‌پاشا

۱۰

میدون ملاقات کارآفرینان

برنامه شبکه سه در چند فصل تولید خود از کسب‌وکارهای مختلف حمایت کرده است

۶۱

زاویه دید

پیدا و پنهان یک شیطنت رسانه‌ای

مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در جایگاه حکم حکومتی از قوانین عادی نیز بالاتر است

در روزهای گذشته خبری در برخی رسانه‌ها بازتاب داشت که در نگاه اول خبر مهم و جدیدی محسوب می‌شد. براساس این خبر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌کند، این رأی بر عدم امکان اطلاق قانون به مصوبات عالی انقلاب فرهنگی رای داد. سایت خبری عصر ایران در مطلبی نوشته، عباس آخوندی، چهره نام‌آشنای دولت روحانی با انتشار تصویر این رأی نوشت: «اهمیت این رأی از این‌روست که رسماً حکم به عدم امکان اطلاق قانون بر مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌کند، این رأی نه‌تنها ناقض اطلاق قانون به مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی است که اعتبار آنها را منوط به تأیید قوانین موضوعه و اختیارات قوه مجریه می‌داند. به عبارت دیگر دولت در صورت تشخیص مغایرت آنها با قوانین موضوعه یا سیاست‌های خود می‌تواند آنها را نقض کند و این نکته بسیار مهمی است.» آخوندی سپس با اشاره به یادداشتی که در اسفند ۱۴۰۱ تحت عنوان «جامعه در اسارت انقلاب فرهنگی» بخشی از دیدگاه خود را دوباره بازتاب داده که براساس آن، «شرح وظایف شورای انقلاب فرهنگی در ۲۸ ماده ملغمه‌ای از قانون‌گذاری، اجرا و داوری است که هیچ‌گاه در مجلس شورای اسلامی به تصویب نرسیده و به قانون تبدیل نشده و آشکارا مغایر قانون اساسی است. حیطه مداخله‌های گسترده شورای دبیرخانه آن که بخشی مداخله آشکار در حیطه وظایف و اختیارات مجلس در مقام قانون‌گذاری است و بخشی دیگر مداخله مستقیم در وظایف قوه مجریه و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط است، نمونه کامل عدول از حاکمیت قانون در کشور است.»

ارش شفاعی
آروه فرهنگ و هنر

حقوقی و صلاحیت‌های قانونی شورای عالی انقلاب فرهنگی بزند؟ با کمی تأمل در اصال خبر و جست‌وجو در خبرها متوجه می‌شوید که کل ماجرای یک بازی رسانه‌ای است و انتشار این خبر در این زمان نتیجه یک شیطنت خبری آشکار است. ماجرا این است که کل این اتفاق مربوط به دو سال پیش بوده و رأی دیوان عالی هم با بزرگنمایی منعکس شده است. در دی‌ماه ۱۴۰۱ دیوان عالی کشور براساس شکایت یکی از اعضای سابق هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی که از یکی از مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی متضرر شده بود، رأی داده و صلاحیت شورا را در تصویب مصوبه‌ای در حوزه مورد شکایت زیر سؤال برده است.

مفسر قانون اساسی چه گفته است؟

این رأی در همان زمان در مطبوعات بازتاب داشت و حسین عبیدی، مدیرکل امور حقوقی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در گفت‌وگو با خبرگزاری دانشجو به صورت تفصیلی ایرادات خود را به این رأی بیان کرد. وی با اشاره به این‌که در رأی شعبه ۴۲ دیوان عالی کشور مصوبات شورای عالی، در ردیف مقررات

مختلف به معنای دخالت در حق قانون‌گذاری مجلس است که در اصل ۷۱ قانون اساسی به آن اشاره شده است؟ مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی حائز عنوان «قانون» به معنای خاص که ویژه مصوبات مجلس است، نیست اما این شورای عالی براساس تأیید و حکم رهبر معظم انقلاب صلاحیت تصویب مصوباتی دارد که برای همه دستگاه‌ها لازم‌الاجراست. براساس نظریه تفسیری شورای نگهبان که تنها مرجع رسمی و صاحب صلاحیت در زمینه تفسیر قانون اساسی است و از آنجا که رهبر معظم انقلاب چنین اختیاری به شورای عالی انقلاب فرهنگی داده‌اند، این اختیار ذیل اصل ۵۷ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تعریف می‌شود که بیان می‌کند: «قوی حاکم در جمهوری اسلامی ایران عبارتند از قوه مقننه، قوه مجریه و قوه قضاییه که زیر نظر ولایت مطلقه امر و امامت امت بر طبق اصول آینده این قانون اعمال می‌گردند. این قوا مستقل از یکدیگرند.»

به این ترتیب مصوبات این شورا در جایگاه احکام حکومتی فراتر از قوانین مصوبه مجلس هم قرار می‌گیرد، چرا که صلاحیت و مشروعیت خود را برای تصویب مصوبات از ولایت مطلقه فقیه دریافت کرده است. همچنان که مصوبات شورای عالی امنیت ملی هم فوق قوانین عادی قرار می‌گیرد و این مصوبات بعد از تأیید رهبر معظم انقلاب برای مجلس هم لازم‌الاجراست.

قرارگاه فرهنگی و ضرورت بن‌بست‌شکنی

شورای عالی انقلاب فرهنگی جایگاه مهمی در نظام سیاست‌گذاری کشور دارد و در موارد زیادی از جمله در تعیین تکلیف چگونگی نظارت بر بسترهای نمایش فیلم و سریال توانسته است بن‌بست‌شکنی کند. جایگاه این شورا چنان است که رهبر معظم انقلاب اسلامی در آذر ۱۴۰۱ جایگاه آن را با عبارت «قرارگاه فرهنگی» توصیف کردند. به همین دلیل شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز باید جایگاه خود را درست و دقیق و در اندازه خود ارزیابی کند. یکی از مشکلات مهم در امور فرهنگی کشور وجود خلأهای قانونی و نیز انبوه قوانین و رویه‌هایی است که با وضعیت امروز تطابق ندارد و به روزرسانی کارشناسانه نیاز دارد. عدم ورود به مباحثی که می‌تواند در دولت و مجلس حل و فصل شود و بن‌بست‌شکنی در حوزه‌هایی که به کار می‌رود و فراقوه‌ای نیاز دارد، باید مورد توجه شورای عالی انقلاب فرهنگی باشد و اعضای این شورا از اعتمادی که رهبر معظم انقلاب به آنان برای حل مشکلات و ارتقای فرهنگ کشور کرده‌اند، بیشترین استفاده را ببرند تا زمینه سالم‌سازی و پالایش فضای فرهنگی کشور را از مفسده‌ها، کم‌کاری‌ها و ترک فعل هافراهم کنند.

می‌کند وزن و جایگاه قانون لازم‌الاجرا را دارد و نه مقام محترم قضایی که صرفاً در مقام تطبیق حکم بر موضوع در یک پرونده خاص می‌تواند طبق اصل ۷۲ تفسیری از قانون عادی داشته باشد و البته تفسیر وی جایگاه، دامنه و تأثیرگذاری عام تفسیر شورای نگهبان را ندارد. این بحث‌های حقوقی البته در جای خود لازم است و مفید و ما هم قصد نداریم به آن بپردازیم ولی این شبهه که شورای عالی انقلاب فرهنگی جایگاه قانونی مشخصی ندارد و مصوبات آن دخالت در حق قانون‌گذاری مجلس است، بارها از طرف برخی گروه‌های سیاسی و طرفداران شان تکرار شده و به هر مناسبتی و گاه حتی بی‌مناسبت هم دوباره مطرح می‌شود. بد نیست به این شبهه بپردازیم که اساس و پایه بازی رسانه‌ای جدیدی که به راه افتاده و قصد دارد دست‌اندازی در مسیر اجرای مصوبات خوب شورای عالی انقلاب فرهنگی را قرار دهد و قوه قضاییه را از ورود به حوزه مقابله با فساد فرهنگی منصرف کند، چیست؟

مصوباتی که ذیل اصل ۵۷ قرار می‌گیرد

آیا تصویب مصوبات لازم‌الاجرا برای دستگاه‌های

برش شورای عالی انقلاب فرهنگی از نگاه مقام معظم رهبری

مکرراً سوال می‌شود که از لحاظ نفوذ قانونی این مصوبات ما در چه وضعیتی هستیم؟ آیا از لحاظ قانونی، حکم قانون دارد؟ این هم قبلاً عرض شد که بله، ما در زمان امام سوال کردیم، ایشان فرمودند: بعد هم همین معنا از طرف ما تأیید شد که مصوبات این شورا لازم‌الاجراست و به هر جا که ابلاغ شد، دستگاه‌های اجرایی موظفند اجرا کنند؛ نمی‌شود گفت که حالا ما تصمیم می‌گیریم، بعد یک زمان هم مجلس یک تصمیم می‌گیرد، بله؛ طبیعی است که این هست، البته اینجا دستگاه قانون‌گذاری نیست؛ نمی‌خواهیم تعبیر قانون کنیم؛ کمالین که در آن سوالی هم که از امام شد و جوابی که ایشان فرمودند، اسم قانون‌گذاری نیامده؛ چون مرکز قانون‌گذاری در قانون اساسی، یکجاست، لیکن منافاتی ندارد که مصوبات اینجا در یک حوزه و در سطح خاصی لازم‌الاجرا باشد، همان‌گونه مصوبات دولت در یک محدوده لازم‌الاجراست. البته ممکن است که یک دستگاه قانون‌گذاری بیاید و برخلاف این، یک قانون وضع کند؛ چه ممانعی دارد؟ اولاً ممکن است دولت، امروز یک تصویب‌نامه بگذراند که فردا قانون، آن را نقض کند. نمی‌شود گفت که دولت بگوید اصلاً تصویب‌نامه نگذاریم، برای این‌که یک وقت ممکن است نقض شود؛ ثانیا حتی قوانین خود مجلس هم، قوانین این دوره با فاصله معینی به وسیله یک قانون دیگر نقض می‌شود. به نظر من، این نمی‌تواند به‌عنوان یک اشکال مطرح شود، البته چنانچه واقعا بررسی و تصمیم‌گیری شد و دیدند که باید نقض شود، نقض کنند. آنجا مجلس شورای اسلامی است، شما هم می‌توانید حضور پیدا کنید و ثابت کنید؛ ضمن این‌که مسئولان دولتی چند نفر از وزرا، ریاست محترم جمهور و بعضی مسئولان دیگر در این شورا حضور دارند. پس این هم از جهت نفوذ قانونی مصوبات اینجا و اهتمام دستگاه‌ها به آن، البته همه دستگاه‌ها باید خودشان را موظف بدانند و عمل کنند. به بنده گزارش دادند که بعضی از دستگاه‌ها مصوبه اینجا را خیلی تحویل نمی‌گیرند؛ معلوم است که تخلف می‌کنند، باید با تخلف برخورد شود؛ باید دنباله‌گیری شود و به آنها اخطار شود و موظف شوند که به آنچه از اینجا ابلاغ می‌شود، ترتیب اثر دهند و مثل یک امر واجب‌الاطاعة، اطاعت کنند. بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در بهمن ۱۳۷۶